

Tijdschrift voor
heemkunde
folklore en
oudheidkunde

M. GUILLUY
NERMSTRAAT 35
3320 HOEGAARDEN

Uitgiftetekantoor 3300 Tienen 1

ALBAIDS

Driemaandelijks 4/98

V.U. Grooten E.
Residentie Beatrijs 169
3300 Tienen

tel: 016/81.72.35

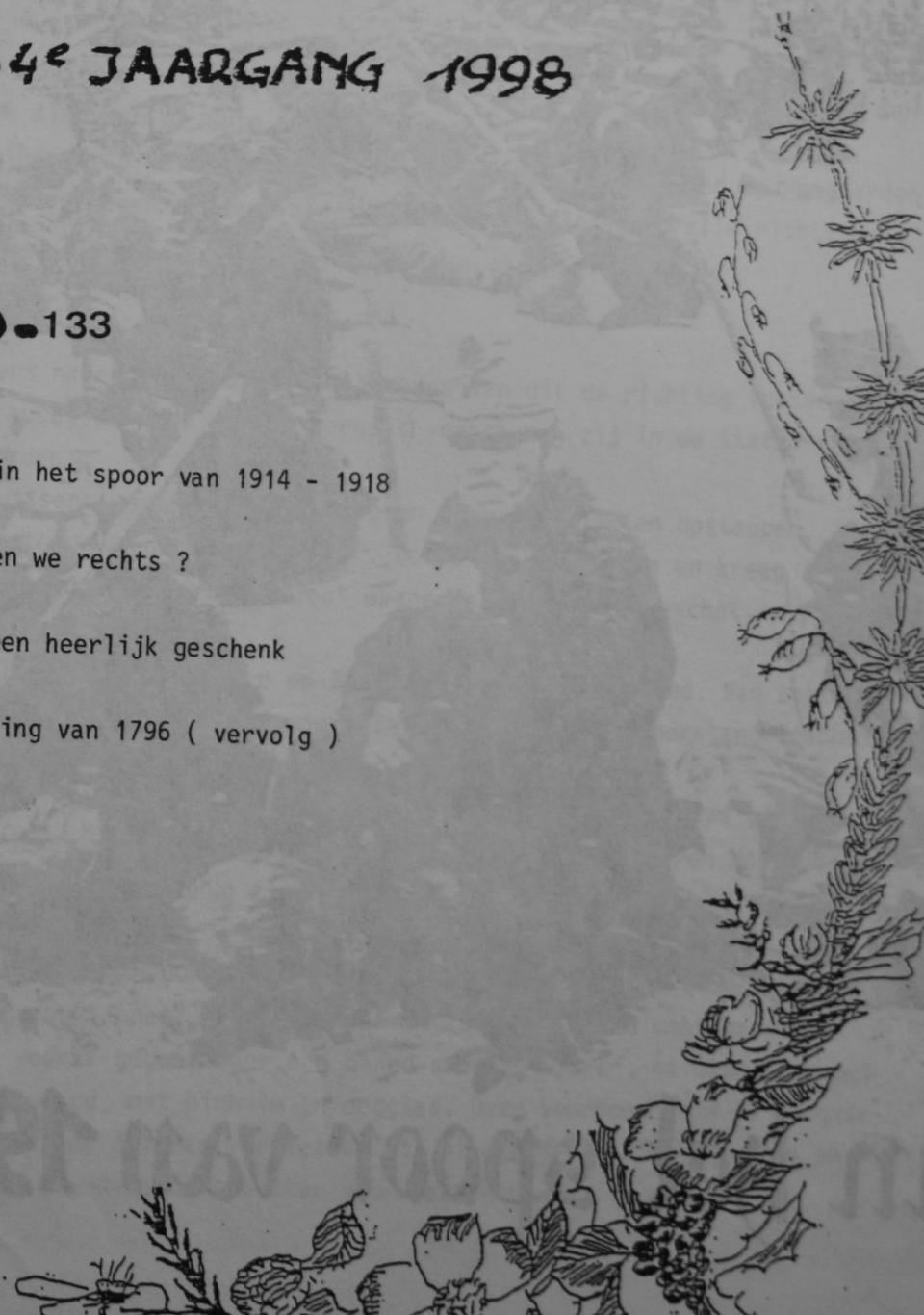
AFLEVERING

ALPAIDIS

34^e JAARGANG 1998

INHOUD-133

- Hoegaarden in het spoor van 1914 - 1918
- Waarom rijden we rechts ?
- Kerstbrood een heerlijk geschenk
- De Volkstelling van 1796 (vervolg)

HOEGAARDEN

in het spoor van 1914-'18

Op 4 augustus 1914 rukten de Duitsers ons land binnen en na de slag bij Luik trokken zij verder in de richting van de Gete.

Op 8 augustus kwamen de eerste Belgische troepen, die bij Luik hadden gestreden, te Hoegaarden aan. Zij legerden er vier dagen en lieten een detachement van 80 à 100 manschappen ter plaatse, om de stellingen aan de Gete te verdedigen.

Men kon in het dorp geen 50 m. lopen zonder controle, want er heerste spionnenkoorts.

Vanaf 15 augustus weerklonken geweersalvo's en begon ook het kanon te bulderen. De slag van de Gete was begonnen.

Vluchtelingen van meer oostwaarts liggende gemeenten kwamen te Hoegaarden aan. Machinegeweren traden in actie en kogels floten in alle richtingen.

In 't Nieuwhuys (huidig museum) schuilden vluchtelingen uit :
Outgaarden.

De Duitsers naderden in dichte gelederen van uit de richting Goetsenhoven en op 18 augustus (5 uur 's morgens) verschenen zij in de Stationstraat te Hoegaarden.

Toen de Duitsers verschillende personen voor zich lieten opstappen, werd de pastoor van Outgaarden, J.F. Goris neergeschoten en kreeg mevrouw Geens uit de "Grote Molen" eveneens een dodelijk schot.

Obussen vlogen over het dorp en 36 huizen stonden in brand. Van achter de fabrieksmuur hadden enkele dappere Belgische soldaten weerstand trachten te bieden, doch zij vermochten niets tegen de overmacht.

Eén Belgisch soldaat kon ontsnappen en vluchtte het Nieuwhuys binnen. Bij het krieken van de volgende dag, zou hij in burgerkleren door de Duitse lijnen breken, om terug zijn eenheid op te zoeken.

Vanaf 19 aug. rond 8 uur 's morgens ruktrn dichte drommen Duitsers door in de richting van Tienen. Men sprak van 150.000 à 200.000 manschappen. Zij werden vooraf gegaan door een bende dronken Ulanen, bevolen door een officier te paard, met pinhelm en oogglas. Deze voorhoede nam te Hoegaarden wraak voor de geleden verliezen. Zij plunderden verlaten huizen en staken in de "Grand-Pont" de suiker voorraad in brand.

Dan trokken zij naar het huis van burgemeester H. Dotremont, die brutaal uit zijn woning werd gesleept. Met revolver en sabel op hoofd en borst, moest hij zeven maal op de knieën vergiffenis vragen onder voorwendsel dat burgers op de Duitse troepen hadden geschoten.

In de Gasthuisstraat legden zij het maismagazijn Vandermolen in as en aan de kerk moest de koster G. Van Rickstal, de poort openen en de Duitsers vooraf gaan bij het zoeken naar vrijeschutters. Zij vernielden met de geweercolf de oude kruisweg en alle obiits van de Hoegaardse geslachten.

In de Doelstraat eisten zij voedsel en drank op en wierpen alles uit op de grond.

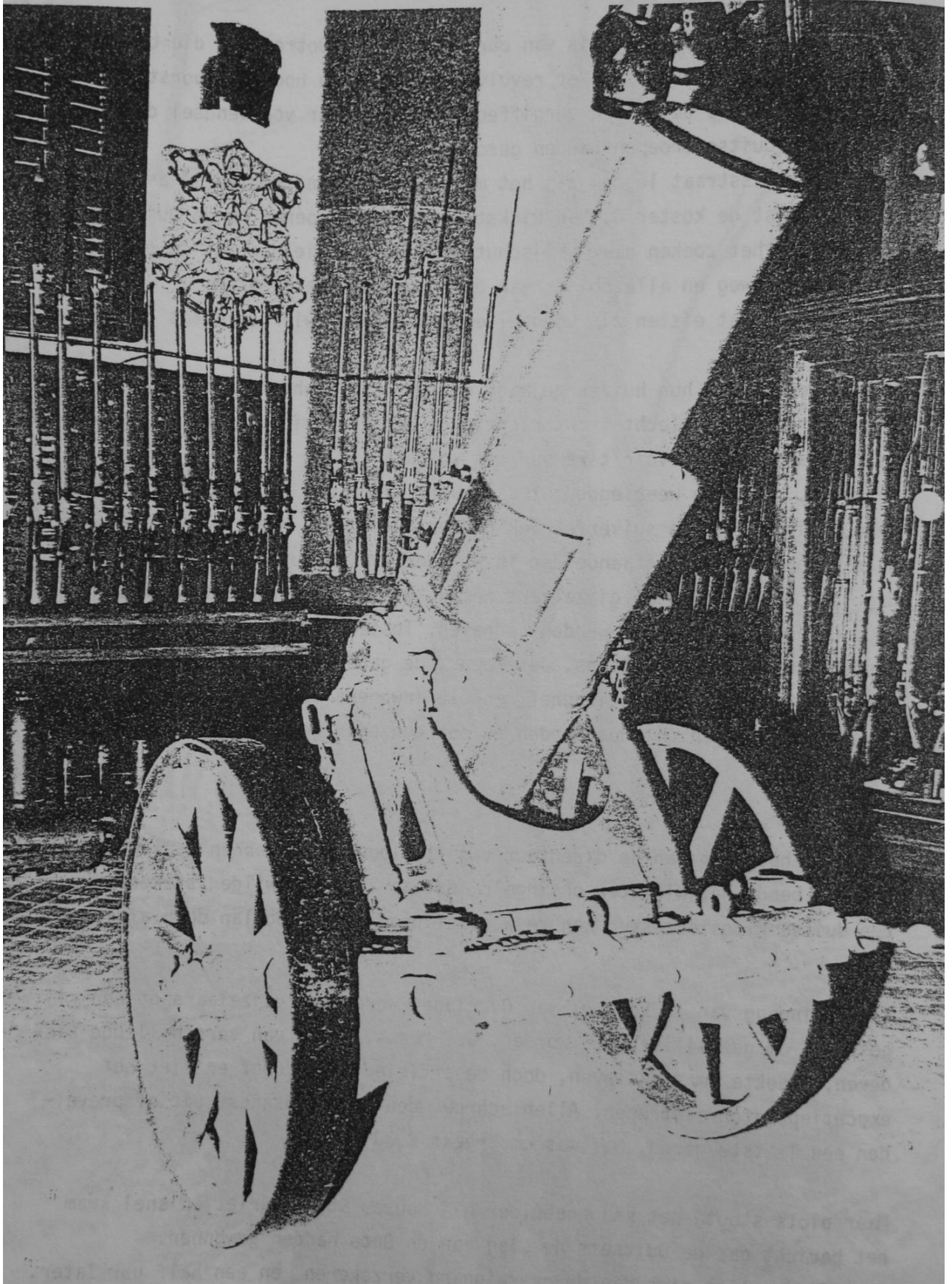
Mensen werden uit hun huizen gejaagd en aan 't Nieuwhuys en de Cruysblock, samengedreven. In slecht frans richtte de officier zich tot de angstige menigte " Vous citoyens avoir tiré sur mes soldats".

Brouwer L. Thomsin weerlegde zulks en verklaarde dat het soldaten waren geweest, die vanuit de suikerfabriek hadden geschoten. Maar de officier gaf geen gehoor en hield staande dat in het dorp vrijeschutters lagen verborgen. Hij liet een veertigtal gijzelaars nemen, die onder strenge bewaking in de richting van Overlaar werden gedreven. Tussen hen bevonden zich brouwer Louis Thomsin, maalder Geens, Jef Moens, de gareelmakerszoon Julien Van Neru uit 't Nieuwhuys, de stationchef, enkele inwoners van Outgaarden, enkele dorpelingen uit Hoegaarden en ook een paar gevangen genomen Belgische soldaten.

Na eerst het huis van de directeur van 't klooster te hebben geplunderd, had een bende het klooster onsingeld, dat ze in brand wilden steken. Een duitse kloosterzuster kon de woestelingen van snoodplan doen afzien.

Aan de ingang van 't kasteel van Overlaar, werden de gijzelaars op een rij gesteld, om gefusilleerd te worden. Jef Moens, vader van verschillende kinderen, smeekte om zijn leven, doch de officier bleef doof en liet het executiepeleton aantreden. Allen schreeuwden hun doodsangst uit of prevelden een laatste gebed. Het was omstreeks 9.30 uur.

Maar plots stopte het kanongebulder bij Houtem St. Margriet en snel kwam het bericht dat de Duitsers de slag van de Gete hadden gewonnen. De officier liet zich van de overwinning verzekeren en een half uur later, liet hij de gijzelaars vrij die elk hun kant wegluchtten.

Julien Van Nerum liep naar de hoeve Meddaerts te Klein Overlaar en ging op de zolder schuilen, vanwaar hij een dichte massa Duitsers in de weide achter het klooster kon opmerken. Bij het vallen van de duisternis, vluchtte hij langs een omweg over 't Smisveld, naar huis.

De volgende dag trokken steeds troepen door en bulderde het kanon opnieuw. De slag bij Leuven was aangevangen. Gekwetste soldaten werden ook naar Hoegaarden gebracht, waar een hulppost was ingericht in het huis Vandertaelen - Van Nerum (huidig rusthuis).

Een Belgische soldaat die er nog vertoefde, een Brusselaar, werd in de nacht en in 't geheim naar 't Nieuwhuys overgebracht en er verder verzorgd, in burgerkleren gestoken en door Julien Van Nerum, langs de velden tot op 't kasteel van Meldert gebracht, waar de heer de Lantsheere hem verder hielp.

Naast de molen van Hoegaarden werden 140 Duitse soldaten voorlopig begraven, en ook een veertigtal Belgen, die er ter verdediging van de Gete sneuvelden. Op 28 augustus kwamen 20 vluchtelingen uit Leuven aan te Hoegaarden. Zij vertelden de wreedheden en plunderingen, aldaar door de Duitsers bedreven.

De laatste schade te Hoegaarden gebeurde diezelfde dag om 10.30 uur, toen een bom naast de kloostermuur insloeg. Alsdan ving een lange bezetting aan, met al haar opeisingen en gevaren.

Begin 1915 verscheen te Hoegaarden een onbekende man, die beweerde eten te komen zoeken voor zijn kinderen, hij zou uit Namen komen. Maar in feite behoorde hij tot de geheime organisatie van "La Libre Belgique", die door de 74 jarige Victor Jourda werd opgericht in Brussel. Hij stond in verbinding met Abbé Pierlot uit Namen, die in november 1915 werd aangehouden en opgevolgd door Fernand Andernach, hoofd postbeambte te Jambes.

De onbekende man, een veertigtal jaren oud, die zich later monsieur Leon, liet noemen, was een kleine herberg in de Nieuwstraat (nu Ern. Ourystraat,¹⁴ ingestapt.

Deze herberg werd opengehouden door Therese Van Nerum (65 j. en ongehuwd). Ze woonde er samen met haar zoon Leander Van Nerum, die verzekeringsagent was. Monsieur Leon wilde te Hoegaarden een brievenbus oprichten voor de soldaten aan het front en ook een pleisterplaats voor vrijwilligers, die langs de Hollandse grens naar de Yzer trokken.

Terzelfdertijd probeerde hij ook een persoon te vinden voor de verspreiding van "La Libre Belgique" en voor het inwinnen van inlichtingen.

Therese stelde de man in verbinding met haar bloedverwant, gareelmaker Hubert Van Nerum uit het Nieuwhuys en vrij snel kwam het tot een akkoord.

Zij zou de brievenbus houden en Hubert de berg- en pleisterplaats. Het inwinnen van inlichtingen en de verspreiding van "La Libre Belgique", werd gedaan door hun beide zonen Leander, 37 jaar en Julien 34 jaar.

Leander Van Nerum wist burgemeester Dotremont voor de zaak te winnen. Deze telde immers verschillende vrienden tussen zijn collega's in andere gemeenten en was zeer bevriend met de directeur van de "Grand-Pont", en de gebroeders Loriers, die door hun vele verplaatsingen en contacten, nuttige gegevens konden inwinnen.

Julien Van Nerum langs zijn kant, speelde het klaar met Dr. L. Lodewyckx, (die goede contacten had met Soeur Antoinette E.E. Sieraux), Mère Supérieure van het klooster, die hij reeds geholpen had met drie gekwetste Belgische soldaten onder de neus van de Duitsers te laten ontsnappen. Soeur Antoinette kreeg haar inlichtingen van de drie Duitse zusters Emma Vogelsang, Anna Bomert en Elisabeth Ising, die in het klooster vertoefden en aan wie Duitse officieren soms hun tong voorbij praatten. Bovendien stond Julien in contact met Duitsers uit Leuven, wyl Leander, als verzekeringsagent, overal kennissen had, die hun ogen en oren open hielden.

Regelmatig verscheen Monsieur Leon te Hoegaarden om rapporten en brieven af te halen, of vrijwilligers verder te begeleiden, die in 't Nieuwhuys nachtlegering en voedsel hadden bekomen.

Steeds bracht hij dan van uit Namen "La Libre Belgique" mede, die te Hoegaarden werd verspreid.

Hij overnachtte in 't Nieuwhuys en vertrok weer de volgende morgen.

Zo gebeurde ook in augustus 1917, toen er sabotage werd gepleegd op de spoorwegen. Monsieur Leon had die nacht ook te Hoegaarden vertoefd.

En zo volbrachten enkele Hoegaardiers hun plicht, zonder dat ooit iemand iets over hun daden heeft vernomen.

Op 11 november 1918, toen overal uitbundig de overwinning werd gevierd en aan 't Nieuwhuys en elders de driekleur uithing, stond Monsieur Leon voor het huis n° 14 in de Nieuwstraat, want de dag ervoor was Therese Van Nerum overleden.

Hij bracht haar een laatste groet. Het jaar daarop stierf ook Leander.

WAAROM RIJDEN WE RECHTS?

Aangepaste titel van een artikel verschenen in " De Brabantsche Folklore"
Nr. 97 - 102, periode sept '37 - juli 1938.

Oorspronkelijke titel: Waarom houdt men eerder van rechts dan links ?

Waarom is het gebruik in België min of meer officieel geworden ? (1)

Waarom heeft men besloten dat bij het verkeer in de straten en op al de
banen, de voertuigen eerder rechts moeten houden dan links ?

Waarom, integendeel, rijden de treinen op de linkersporen ?

Waarom nemen de Fransen; de Italianen, de Spanjaarden en hun koloniën, in
één woord alle latijnse volkeren, altijd de rechterkant en waarom de
Duitsers (2), Engelsen en skandinaven eerder de linker ?

Ziehier de uitleg gegeven door Dr. A. Fournier :

" De Romein was zeer bijgelovig, zijn aandacht werd gaande gemaakt
door ieder teken aan de hemel en overal werd de rechterkant be-
schouwd als de streek van de gunstige voortekenen, een trilling
van het rechteroog was een goed voorteken.

Ieder teken komend van de linkerkant was onheilspellend en nood-
lottig. Dit geloof is ons overgebleven in het franse woord "sinistre"
onheilspellend - dat voortkomt van het latijnse woord " sinister",
wat voor de Romeinse linkerkant betekent.

(1) is het niet verwonderlijk dat men in 1937 schreef: het gebruik van rechts
te rijden is min of meer officieel geworden.

(2) in 1937 schenen de Duitsers nog links te rijden op hun wegen. Wist u dat ?

uiterst rechts, waar hij immers korter bij de gelukkige voortekens stond. Vandaar komt ongetwijfeld het algemeen gebruik bij de néo-latijnen rechts te houden.

De barbaarse volkeren, al even bijgelovig als de Romeinen, wetend

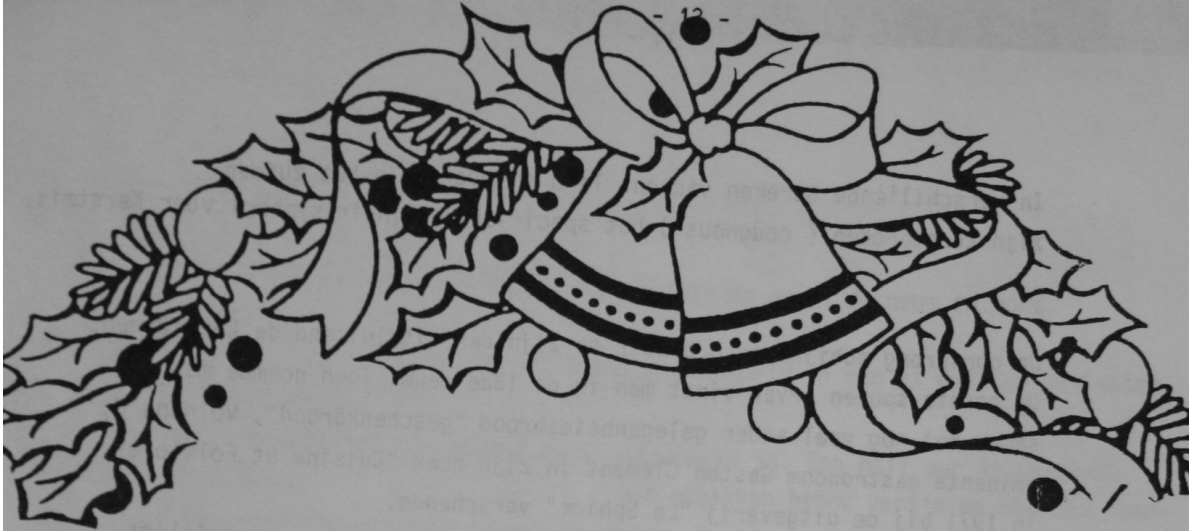
de barbaren dikwijls door de Romeinen verslagen werden nadat te-
kens van rechts de Romeinen hadden aangemoedigd en de mislukkingen
van de Romeinen door de legioensoldaten toegeschreven werden aan
tekens van links, trokken daaruit, met de logica eigen aan alle
natuurvölkeren, het besluit dat als de rechterkant gunstig was
voor de Romeinen, de linker - la sinistre- noodlottig zou zijn
voor de Romeinen. Zo namen de Germaanse, skandinaafse en Britse
völkeren links".

Maar zal men zeggen, waarom nemen de spoorwegen en de schepen, ook bij de latijnse volkeren de linkerkant ?

Om deze eenvoudige reden: De Engelsen voerden het spoor in bij de Fransen

Om deze eenvoudige reden: De Engelsen voerden het spoor in bij de Fransen en in gans Europa. Natuurlijk lieten zij hun treinen links bollen, gelijk hun wagens op de banen.

De Belgen, Fransen, Spanjaarden en Italianen namen deze gewoonte over van de natie die hun leerde de spoorwegen uitbaten.

Kerstbrood, een heerlijk geschenk.

In verschillende streken van ons land en vooral in het zuiden zijn kerstbroden (cougnous) het specifieke culinair symbool voor Kerstmis.

De oorsprong schijnt toch breder te zijn dan uitsluitend de kerstdagen. De eerste sporen ervan vindt men in de 13de eeuw. Toen noemde men het samen met nog veel ander gelegenheidsbrood "geschenkbrood", volgens de eminente gastronom Gaston Clément in zijn boek "Cuisine et Folklore", in 1971 bij de uitgeverij "Le Sphinx" verschenen.

Onder verwijzing naar het onderzoekwerk van Henri Hachez, specialist van de culinaire geschiedenis, somt hij volgende namen op: pausbrood, kanunnikbrood, hofbrood, ridderbrood en kapittelbrood. Dit geschenkbrood (of bovengenoemde varianten) had de vorm van een lier, of de helft van een doorgesneden avocado (vrucht van de advocaatboom - peer). In de loop der jaren zou deze vorm steeds meer op een pop met twee hoofden gaan lijken, waaraan men in bepaalde streken de naam "Jezusbrood" gaf.

De geschenken werden in die tijd over het algemeen met Kerstmis gegeven. Toen werd het de gewoonte om de pop met kleine in suiker gebakken Jezusfiguurtjes (later ook in gips of keramiek) te versieren. Daar bleef het niet bij: er kwamen ook voorwerpen uit het dagelijks leven of dieren enz. bij. Verschillende Belgische musea bezitten hiervan interessante exemplaren daterend uit de vorige eeuw.

Thans is het nog zo dat in de streken waar de cougnou ingeburgerd is, dit kerstbrood niet slechts gegeten, maar ook gegeven wordt, als een symbool van medeleven van het Kerstgebeuren.

Maar het hoofddoel is natuurlijk het eten ervan. Aangezien het feit van zoiets zelf te bakken de waarde van het gebaar nog vergroot, laten we hieronder het recept van dit heerlijk kerstbrood volgen.

- 50 g. gist in een halve liter water oplossen
- 4 eieren, zout, 4 eetlepels suiker aan toevoegen.
- Dit alles met ongeveer 1 kg. bloem bewerken.
- Aan het aldus verkregen deeg 150 g. boter toevoegen.

Met bloem bestrooien en het deeg op een lauwe plaats laten rijzen.

Als het tweemaal zijn volume heeft, moet het deeg opnieuw gekneet worden, waarna men er de gewenste vorm aan geeft (het langgerekte lichaam en de ronde hoofden)

Met krenten of rozijnen kunt u desgewenst de ogen, de neus en mond aanduiden.

Instrijken met behulp van een kwastje gedompeld in een ei waaraan wat water is toegevoegd.

Laten rijzen tot het volume weer verdubbeld is. Een half uur in een hete oven zeten.

Het gebakken brood versieren met een tamelijke dikke stroop van suiker en water. De figuurtjes of andere leuke dingetjes naar wens aanbrengen.

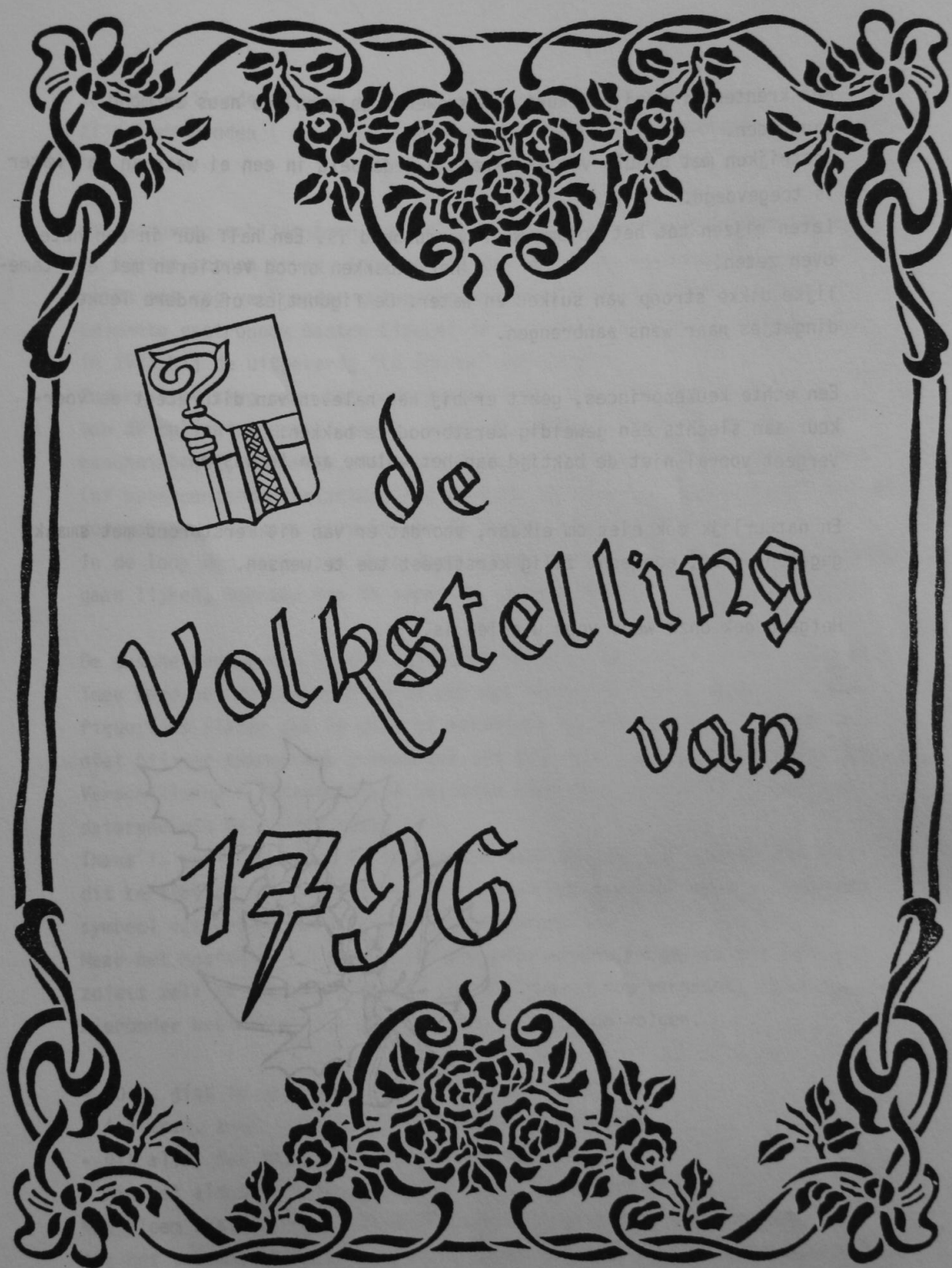
Een echte keukenprinses, geeft er bij het naleven van dit recept de voorkeur aan slechts één geweldig kerstbrood te bakken.

Vergeet vooral niet de baktijd aan het volume aan te passen.

En natuurlijk ook niet om elkaar, voordat er van dit kerstbrood met smaak gegeten wordt, een echt zalig kerstfeest toe te wensen.

Hetgeen ook onze wens voor u allen is.

de
Volkstelling
van

1796

VERVOLG

7 - Lederbewerkers

=====

Er was te Hoegaarden zelfs een leerlooier, Jan Van Grootvent, 37 j. gehuwd met Marie Anne Massereel, die de huiden looide en het leder voorbereidde voor aan zadel- gareel- en schoenmakers te leveren.

De zadel- en gareelmakers waren niet talrijk omdat hun beroep als een specialiteit stond aangeschreven en zeer werd gewaardeerd.

Vaak trokken zij er voor verschillende dagen op uit, om in de streek en bijzonder in het nabijgelegen Walenland, de verschillende hoeven te bezoeken, teneinde er het zwaar paardentuig te herstellen of vernieuwen.

In tegenstelling met de rondreizende ketellappers en koperslagers die in de stalmoesten eten en slapen, werd de gareel- en zadelmaker aan de tafel van de pachter uitgenodigd en kreeg een kamer toegewezen.

Als zadelmakers uit die tijd kennen wij Henry Laboers 50 j. (X Marie Josephe Perilleu) en Jacques Bonjean 45 j. (x Marie Therese Vrancken) met zijn zoon Evrard 15 j.

Anderzijds waren er 12 schoenmakers, hetgeen er op wijst dat er te Hoegaarde niet blootvoets werd gelopen.

Het waren: Bernard Ruttens 28 j, zoon van kleermaker Bernard Ruttens, Christian Vanderstraete, 55 j, (x Catherine Brasseyr) en zoon Servais 16 j, Bernard Peeters 28 j, Marcel Mareels 52 j, (x Therese Hipperzeel), Servaes Van Mol 35 j, Charles Van Ham 30 j, François Barbier 60 j (x Clara Jadoule), Jacques Boulanger 34 j, zoon van Jean en Cath. Vandenbosch, Guillaume Vuystermans 33 j, (x Elisabeth Haerz), Georges Fesant 50 j, en zoon Henry 20 j. en ook nog Bartholomeus Dekock 43 j, (x marie anne Sterckendries)

Hun deken was François Barbier.

8 - De landbouwers

=====

In die tijd was bijna iedereen landbouwer. Bijna alle mensen hadden een klein of groot stuk land in eigendom of huur. Doch de zuivere benaming van "landbouwer" komt slechts 40 maal in de lijst van de volkstelling in de Cuype voor. Het waren de pachters met een erf en neerhof, met vee in de stal en meerdere labeurgronden.

Onder deze pachters bevonden zich verschillende brouwers, met doorgaans personeel in dienst.

Het waren Jean Bapt. Collard, Henry Coenegras, Joannes Van Nerum, Jacobus Philippus Van Nerum, Franciscus Van Nerum, Charles Sondervorst, Renier Vandermolén, Servaes Sweerts, Petrus Cipers, Bernard Callu, Jean Groetaers, Henri Nys, Jean Nys, Jean Dotremont, Jean Falla en Guillaume Davidts.

Zo had men ook landbouwers die terzelfdertijd handelaar waren, zoals Antoine Le Brasseur, of die als bijberoep tonnenmaker waren, zoals Jacques Troost, Bernard Van Spinagien, Jacques Callu en Bastiaen Sondervorst. Ook was er één die tevens schrijnwerker was, nl Bernard Hennin. Verder volgen nu de namen van de landbouwers, die als dusdanig werden ingeschreven:

Jean Bapt. Mareels, 50 j, (x Therese Bueckens)

Henry 45 j, en Servaes Schepers 43 j, broeders van oud-meier

Martin Stockmans 45 j, (x Therese Vandermolén) oud burgemeester

Hendrik Dekinder 70 j, (x Marianne Dumont)

François Vandenbempt 61 j, (x Christine Stockmans)

Bartholomeus Hendrickx 55 j, (x Barbe Struys)

Guillaume Wynants 39 j, (x Therese Stockmans)

Jacques Dotremont 65 j, (x Marie Van Simphove)

François Vandermolén 65 j, (x Cath. Struys)

Jan Jacobi 50 j, (x Marie Boots)

Pierre Damsin 65 j.

Hubert Damsin 50 j, (x Therese Stockmans)

Servais Van Diest 60 j, (x Marie Goossens)

Guillaume Soneberg 50 j, (x Charlinne Vanmol)

François Preuveneers 76 j, (x Marie Dotremont)

Bernard Collard 76 j, (x Marie Dotremont)

Libert Coenegras 46 j, (zoon van Henri)

Jean Bapt. Vanex 77 j, (x Marie Caversons)

Petrus Van Haegendoren 40 j, (x Albertine Leemans)

Arnold Bovy (Bouvier?) 24 j, (x Cath. Hoebancx) uit 't Paradijs

Bernard Collard was hun ouderdomsdeken.

9 - Handelaars

=====

Door handelaar dient verstaan, de herbergiers, de kooplui en de winkelier.
Het staat niet nader omschreven, maar meestal had elke winkel zijn herberg.

De drankslijterijen deden goede zaken, want er waren te Hoegaarden vele cabaretten, tavernen en herbergen waar het witte bier in grote hoeveelheden vloeide.

In bijna elk huis, waar tijdens de lange avonden mensen samen kwamen, werden stopen bovengehaald en bier geschonken, zonder daarom als "bierwinkel" bekend te staan.

De bekende handelaars waren:

- Guillaume Smets, herbergier 33 j, (x Therese Boulanger)
- Henri Vandermolen, handelaar 33 j.
- Elisabeth Taverniers, handelaarster, 47 j.
- Anne Marie Peeters, handelaarster, 66 j, (weduwe van Pascale Houbar)
- Guill. Van Mol, handelaar, 36 j, (x Claire Cherbais)
- Jan Smeyers, herbergier, 44 j, (x Marie Beetens)
- Hendrik Peeters, herbergier, 35 j, (x Elisabeth Boulanger)
- Henri Lodewyckx, handelaar, (x Anne Marie Smeyers) Manucipaal agent.
- Nicolaes Brieven, herbergier, 50 j.
- Petrus Vandermolen, handelaar, 60 j, (x Elisabeth Collard)
- Trudo Hubens, bierhandelaar, 33 j, (x Elisabeth Dewaelheyns)
- Henri Groetaers, herbergier, 60 j, (x Anne Ruttens)
- Lambert Groetaers, handelaar, 59 j, (x Cath. Cloots)
- Jacobus Dotremont, handelaar in de Cruysblock 45 j, (x Elisabeth Sweerts)
- Jean Henri Dewaelheyns 37 j, herbergier in 't Nieuwhuys en gemeente-ontvanger
(x Barbe Van Nerum)
- Jan Van Ongelegen, 32 j, herbergier (x Taelmans)
- Joseph Jacobs, handelaar, 40 j, (x Marianne Desont)
- Antoine Brasseur, handelaar, 65 j, (x Therese Verraren)
- François Louwis, handelaar, 32 j, (x Agnes Bonjean)
- Norbert Nys, handelaar en notabele, 45 j, (x Dorotheé Dotremont)
- Jacques Heps, handelaar, 44 j, (x Cath. Vandermolen)
- Henry Hans, handelaar, 30 j, (x Cath. Hony)

Marianne Stockmans, handelaarster, 60 j, (wed. Dekock)
Cath. Verrijden, handelaarster, 77 j, (wed. Berrewouts)
Florentin Detroit, 33 j, sinds 1794 te Hoegaarden gevestigd als talkfabrikant.

De herbergier en bierverkopers hadden ook hun eigen corporatie, met een bierstoop als embleem en stonden zoals de tonnenmakers, onder de bescherming van de brouwersgilde.

Henri Groetaers was de deken der herbergiers en Antoine Le Brasseur deze van de handelaars.

10 - Bouwbedrijf

=====

Zonder over het bouwbedrijf te willen spreken, zoals we het nu kennen, waren er op het einde van de 18de eeuw, niet minder dan 6 metsers, 1 kasseilegger, 10 schrijnwerkers, 4 timmerlieden, 1 schaliedekker en 2 glazenmakers.

Al deze personen zorgden voor het onderhoud van de vele pachthoven, brouwerijen en woonhuizen.

Onder de metsers telde men:

Joseph Brasseur 40 j, (x Jeanne Dewelde)

Hendrik Brasseur 42 j, (zoon van Jean en Cath. Styckwant)

Lambert Gilsoul 71 j, (x Cath. Dumont)

Joseph Hony 60 j, bijzit van Cath. Parrein, wed. van Jan Mareels.

Pierre Gerval 30 j, (x Isabelle Degoor)

Henri Genis 42 j, (x Therese Van Caster)

De kasseilegger was Jan Bapt. Nitelet, 35 j, (x Elisabeth Vanderouden)

Volgende ingezetenen stonden als schrijnwerker aangegeven:

Jean Stockmans, 35 j, zoon van Jean en Anne Marie Vanex.

Henri Schoolmeesters, 30 j, zoon van de tonnenmaker Petrus Schoolmeesters.

Bernard Hennin 60 j, (x F. Van Nerum) tevens landbouwer.

Jan Curé, 37 j, zoon van Bernard en Barbe Nys.

Nicolas Curé, 28 j, broeder van vorige.

Hieronijmus Schuerman, 60 j.

Henry Rouvroye, 38 j, (x Elisabeth Hermans)

Jan Leemans, 46 j, (x Cath. Van Roost)

Pierre Decock, 37 j, zoon van Gile en Marianne Stockmans.

Petrus Collignon, 60 j, (x Cath. Detierre) was schaliedekker.

Jean 24 j, en Charles Balerne 26 j, waren de glazenmakers

En tenslotte nog de 4 timmerlieden:

Petrus Vandenbempt 66 j, (x Marie Bueckens)

Guill. Deswert 32 j, (x Anne Cath. Sweerts)

François Courton 48 j, (x Rose Vanes)

Jan Legrand 50 j, (x Françoise Emanuel)

Hier weten we alleen dat Henry Rouvroye, de deken was van de St. Jozefs-gilde waartoe de houtbewerkers behoorden.

11 - Kledij

=====

Rekening houdend met de tijd, liepen de Hoegaardiërs goed gekleed, zo men rekening wil houden met het aantal kleermakers en naaisters, 21 en 17 voor de dorpskom alleen. Opvallend is dat verschillende kleermakers met naaisters gehuwd waren en de ene zowel als de andere hun beroep op hun kinderen lieten overgaan.

De kleermakers waren:

André Ruttens 30 j, (x Josephe Vandervest)

Bernard Ruttens 63 j, Notabele en zijn zoon Henry 25 j, en Jean 18 j.

Jacques Gérard 50 j, en zoon Hubert 14 j.

Jan Gérard 64 j, (x Cath. Schoensetters) en zoon Guillaume 16 j.

Pierre Dillekaerts 36 j, zoon van beenhouwer Jean Dillekaerts.

François François 53 j.

Henry Roelans 69 j.

Jacques Troost 24 j.

Hubert Demayer 56 j, (x Marie Roets)

Servais Boulanger 40 j, (x Anne Marie Brochmans)

Lambert Van Roy 69 j, (x Margriet Vervou) en zoon Guillaume 16 j.

Guillaume Vandenbergh 33 j, (x Elisabeth Castellein)

Philippe Van Roey 42 j, (x Catherine Mareels)

Pierre Uyttebroeck 66 j, (x Catherine Nys)

Henry Homblé 21 j, zoon van Bartholomeus en Marie Cypers.

Jan Bapt. Van Hamme 43 j, (x Barbe Eyletten)

Hun ouderdomsdeken was Henry Roelans.

Tot de naaisters behoorden:

- Anne Marie stockmans 34 j, dochter van tonnenmaker Pierre Stockmans
Marie Anne Stockmans 38 j, dochter van Jean en Marie Vanex
de gezusters Therese 33 j, Catherine 18 j, en Anne 16 j, Schoolmeesters.
dochter van tonnenmaker Petrus Schoolmeesters
- Françoise Goossens 37 j, (x beehhouwer Jan Bapt. Van Spinagien)
 - Josephe Vandervest 30 j, (x kleermaker Andre Ruttens)
 - Barbe Peeters 40 j, dochter van Lambert en Barbe Sweerts
 - Isabelle Verreydt 31 j, (x Laurent Mark)
 - Therèse Gérard 29 j, dochter van kleermaker Jan Gérard
 - Rose Gérard 20 j, dochter van kleermaker Jacques Gérard
 - Marie willems 26 j
 - Marianne Dekock 33 j, dochter van Gile en Marianne Stockmans
 - Barbe Vanhamme 17 j, dochter van kleermaker Jan Bt. Vanhamme
 - Agnes Masseneel 20 j
 - Françoise Roosen 22 j, (x Jean Tits)
 - Albertine Mannaers 16 j, dochter van Jean en Marie schoensetters.
- Zij hadden als dekenes Barbe Peeters.

Bovendien waren er 5 vrouwen die zich bezig hielden met het wassen en strijken van hemden, ondergoed enz. van gegoede families. Het waren :

Therese Francois 23 j, dochter van kleermaker François François
Marianne Wilkendaël 74 j, weduwe van Baptist Marck.
Marie Liber 48 j, weduwe van Etienne Bilsen.
Christine Brasseur 20 j, dochter van Jean en Cath. Stryckwant, die als de beste strijkster bekend stond.

Men had ook 12 blekers :

- Henri Schuermans 30 j, (x Therese Taelmans)
Evrard Vanmol 36 j, (x Cath. Wouters)
Gerardus Vanex 43 j, (x Anne Marie Vanderstraeten)
Henri Van Autgaerden 32 j, (x Magdalena Das)
Hendrik Das 25 j, en zijn broeder Petrus 25 j, zonen van Gerard en Jeanne Taelman.
- Leonard Bonjean 91 j, (x Claire Pruvélé) Hij was de oudste inwoner van Hoe-gaarden en woonde samen met zijn vrouw die 88 j. was.
Jan Bapt Taverniers 45 j, en zijn zoon Jacques 18 j.

François Dekock 33 j, (x Gertrude Van Spinagien)
Jacques Sacré 41 j, (x Therese Nys)
Pierre Vanderstraeten 46 j.

En tenslotte mogen hier ook vernoemd worden de hoedenmaker Pierre Degroot 38 j, Municipaal agebt (x Jeanne Bastiaens).
De scheerder Mathieu Hermans 38 j. die de wol aan de spinster leverde en de binnenwevers die ten getalle van 8 waren:
Jean Vandeplas 75 j, (x Marianne Boghem)
Ant. Joseph Gervalle 50 j, en zoon Bernard 21 j.
Jacques Preuveniers 34 j, (x Marie Nys)
Michel Detri 31 j, (x Gertrude Ambroos)
Jan Peetermans 37 j, (x Therese Bronckaerts)
Antoine Van Hamme 38 j, (x Marie Roelandts) en zijn broer Georges 44 j.

